

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo@tem.fi

Suomen Tilintarkastajat ry on tilintarkastajia edustava edunvalvontajärjestö. Jäsenemme ovat tilintarkastuslain mukaisesti hyväksytyjä HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastajia sekä tilintarkastusalan ja taloushallinnon asiantuntijoita. Tavoitteenamme on auttaa tilintarkastajien ammattikuntaa menestymään sekä tuomaan lisäarvoa elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle. Taloudellista raportointia ja alan käytäntöjä edistämällä olemme mukana rakentamassa perustaa suomalaisen yhteiskunnan kilpailukyvyille ja hyvinvoinnille. Yhdistykseen kuuluu yli 90 % tilintarkastuslaissa määritellyistä tilintarkastajista.

TEM/781/00.04.01/2015

LAUSUNTO KAUPPAREKISTERIN KEHITTÄMISTYÖRYHMÄN RAPORTISTA

Suomen Tilintarkastajat ry kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta lausua kaupparekisteriä koskevia kehittämistavoitteita ja yritysten rekisteröintiä koskevan lainsäädännön muutostarpeita arvioivan työryhmän raportista (TEM raportteja 23/2017).

Suomen Tilintarkastajat ry kannattaa yleisellä tasolla työryhmän ehdotuksia digitalisaation lisäämisestä kaupparekisteriasioissa ja niitä pyrkimyksiä, joilla vähennetään yritysten perustamiseen ja yritystoimintaan liittyvää hallinnollista taakkaa (työryhmän ehdotukset 6.1–6.3). Lisäksi pidämme erityisen merkityksellisinä niitä tavoitteita, joilla pyritään rekisterin luotettavuuden ja ajantasaisuuden parantamiseen (työryhmän ehdotus 6.5). Tunnistamme kuitenkin, että jossain määrin tavoitteet sisältävät keskenään vastakkaisia intressejä, jolloin edellytetään valintaa toisen tavoitteen korostamiseksi toisen tavoitteen kustannuksella. Tätä problematiikkaa myös työryhmä on pyrkinyt raportissaan selvittämään.

Seuraavassa tuodaan esiin seikkoja, jotka Suomen Tilintarkastajat ry:n mielestä olisi syytä huomioida kaupparekisteriä uudistettaessa.

Kaupparekisteritietojen luotettavuudesta

Työryhmämuistiossa korostuu kaupparekisteriin merkityn yhteisön ja sen vastuuhenkilöiden vastuu yhteisön rekisteritietojen ajantasaisuudesta ja oikeellisuudesta. Suuntaus on sikäli oikea, että yhteisöllä itsellään tulee olla intressi pitää rekisteritietonsa kunnossa. Työryhmämuistiossa ratkaisuinähdään nimenomaan rekisterimerkintöjen tekemisen helpottaminen teknologialla (s. 52), rekisteröidyn velvollisuus tarkistaa omat tietonsa vähintään viiden vuoden välein (s. 52) ja rahoitusvaihtoehtoista nimenomaan vuosimaksuperusteisuuden kannattaminen (s. 56).

Se, että yhteisöllä on velvollisuus pitää omat tietonsa ajantasaisina, ei kuitenkaan vielä tarkoita, että tiedot olisivat oikein. Koska muistiossa ehdotettu suuntaus johtaisi viranomaisarkistusten vähenemiseen, voi tällä kokonaisuudessaan olla merkitystä kaupparekisteritietojen oikeellisuuteen.

Kaupparekisteri on keskeisin yritys- ja tilinpäätöstietoja sisältävä julkinen rekisteri. Siksi myös yritysten rekisteritiedot ja niiden oikeellisuus eivät rajaudu vain yrityksen omaksi asiaksi. Kaupparekisteritietojen oikeellisuus on merkityksellistä sivullissuojan näkökulmasta, kun lähtökohtaisesti sivullisella on oikeus luottaa kaupparekisteriin merkittyyn tietoon (s. 3). Työryhmän ehdotus siitä, että yrityksen tiedot kysytään vain kerran ja muut viranomaiset jatkossa hakevat tiedon suoraan kaupparekisteristä, luo edelleen painetta sille, että yhteisöjä koskevien kaupparekisteritietojen tulee myös olla oikein ja luotettavia.

Suomen Tilintarkastajat ry pitääkin tärkeänä, että tietojen luotettavuuteen ja varmentamiseen kiinnitetään riittävästi huomiota jatkovalmistelussa ja käytännön toteutuksessa. Keskeisessä roolissa tulee olemaan myös tulevien käytänteiden arvioiminen ja sellaisten menetelmien luominen, joiden perusteella voidaan varmentua siitä, että kaupparekisterissä olevat tiedot ovat oikein ja ajantasaisia.

Yhteisön tilintarkastuksen toimittamista koskevien tietojen ajantasaisuus, noudattaminen ja valvonta

Erityisesti osakeyhtiöiden toiminnan ja niiden tilinpäätösten luotettavuuden arvioinnin näkökulmasta olisi tässä kaupparekisterin uudistamisen yhteydessä huomioitava, että kirjanpitolain edellyttämä tilinpäätös tilintarkastuskertomuksineen löytyy kaupparekisteristä, jos osakeyhtiön tulee tilintarkastuslain tai yhtiöjärjestyksen määräyksen mukaan valita tilintarkastaja.

Muutoinkin kaupparekisterin IT-järjestelmien kehittämisessä tulisi huomioida yhteisölaissäädännön asettamat vaatimukset siitä, että lakisääteiset organit kuten toimitusjohtaja tai tilintarkastaja tulevat merkityksi myös kaupparekisteriin, jos yhteisö on velvollinen sellaisen valitsemaan. Ja jollei näin ole toimittu, järjestelmän tulisi pyytää tietojen täydentämistä tai asian tulisi muulla tavoin ilmetä yritystä koskevista julkisista tiedoista.

Edellä mainituissa tilanteissa haasteellisuutta aiheuttaa lisäksi kaupparekisteritietojen ajantasaisuusedellytyksen täytyminen. Esimerkiksi yhteisö on velvollinen huolehtimaan, että kaupparekisteriin on merkitty tilintarkastajaksi juuri se henkilö, joka on myös tosiasiallisesti valittu yhteisön tilintarkastajaksi.

Rahoitusvaihtoehtoista

Suomen Tilintarkastajat ry ymmärtää, että kaupparekisterin toiminta tulee rahoittaa ja mahdollisten uusien järjestelmien hankinta edellyttää resursointia. Todennäköisintä lienee, että alkuvaiheessa digitalisaatiosta ja automatisoinnista ei tule taloudellista säästöä, mutta pidemmällä aikavälillä panostukset kannattanevat.

Mitä tulee työryhmän ehdotukseen vuosimaksuperusteisesta maksujärjestelmästä, niin näemme, että se kannustaa osaltaan yrityksiä pitämään omat rekisteritietonsa ajantasaisina.

Koska rahoitusvaihtoehdon valinnassa on kyse merkittävästä kokonaisuudesta ja asialla on vaikutusta sekä kaupparekisteriin merkittyihin yhteisöihin että kaupparekisteristä tietoa hakeviin tahoihin, pidämme rahoitusvaihtoehdon käsittelyä jatkovalmistelussa perusteltuna.

Suomen Tilintarkastajat ry osallistuu mielellään kaupparekisterin kehittämiseen ja keskusteluihin erityisesti tilinpäätösten luotettavuuteen ja tilintarkastusvelvollisuuden noudattamista koskevilta osin.

Helsingissä 31. päivänä elokuuta 2017

SUOMEN TILINTARKASTAJAT RY

Petri Kettunen
hallituksen puheenjohtaja